

No 18

Utgiven av Svenska Folkförbundet.
Redaktör: Andreas Stahl, Riddaregatan 3, Reval.

7 sept.

Vår svenska ungdom och sporten.

I de allra flesta tidningar och tidskrifter finner man en rubrik med idrott eller sport. För några år sedan hade även Kustbon en sådan rubrik med herr Hahn från Reval som insändare. Med tiden uteblevo dock notiser-na. Måhända ansågo de äldre bland Kustbons läsare i våra bygder, att sporten är någonting syndigt och skadligt.

Vi få emellertid icke blunda in för tidens gång och inför det, tiden för med sig. Gymnastik, sport och idrott ha alltid rekommenderats av lärare och ungdomsledare för uppväxtåldern och ungdomen. Vi behöver blott erinra oss, vilken betydande plats gymnastik och idrott inta på skol-schemat i Sverige och Finland. I de världsomfattande organisationerna Kristliga Föreningen för Unga Män och K. F. U. K., vilken organisation även i Reval räknar ett stort antal medlemmar, intar idrotten en mycket framstående plats. Erfarenheten har nämligen visat, att för kroppens och själens sunda och harmoniska utveckling är sporten nödvändig. Genom idrott och sport blir icke blott kroppen smidigare och friskare, utan den stegrade fysiologiska omsättningen, som härigenom åstadkommes, verkar välgörande även på människans själsliga verksamhet.

Här stå vi åter efter riksoch finlandssvenskarna, ja, vi stå även efter esterna. Så vitt jag vet, saknar ungdomen i Aiboland totalt en sammanslutning med idrottsligt syfte. Även sakna eleverna fotbollar i de flesta skolor.

Hur som helst, men här måste ske en ändring redan nu. Kyrkoherde J. Klasson yttrade i fjol i sitt tal på svenska lärardagen följande: „Det är bättre, om ungdomen på söndags för middagen på backen strider om en fotboll, än att den står vid husknutarna och pratar strunt. För den gör det.”

Nu menar jag, att varje lärare bör skaffa fotboll åt sina skolpojkar. Må läraren själv skänka eleverna en sådan, om kommunen „icke har råd“. En jublande barnskaras strålände blickar äro belöning nog. — Småningom kunde man också få skidor till skolorna; vi behöva nog även denna idrott.

Må ungdomarna bilda kamratkretsar, på sina öar och kuster! Må respektive kamratkrets sedan skaffa sig en fotboll. — Den kostar 7—12 kr. — Må den samlas till träningar och ställa till matcher. Av ungdom, som med slöa blickar och med händerna i byxfickorna fördriver sina lediga stunder med att tala strunt i gränderna, har landet ingen heder. — Mindre alkohol! Mera ungdomsvilja och initiativ! Eller vad skulle det eljes gagna att ha fått i arv vikingablod? Vad skulle det eljes egentligen tjäna till att vara av svensk börd?

Alex. Samberg.

Skall det religiösa livet i våra bygder dateras från 1800-tallets slut?

I senaste numret av „Kustbon“ säger Hr. Joh. Pöhl, om jag först rättar de påtagliga tryckfelen, i en uppsats, benämnd „Som svar på

Önskas köpa

Askstock fritt. Finland

svar till E. HOLLSTEN.

Västanfjärd Finland.

artikeln 'Missförstådd eller förvrängd', bl. a. följande:

„Att våra förfäder först under religionsskiftet lämnat Sverige för att här i ostörd ro få dyrka sina gudar samt att våra religiösa anlag härleda sig från den tiden, saknar all grund, eftersom vi även själva klart veta och de äldre även minnas, att religionslivet i våra bygder började med missionärerna Thoréns och Österbloms verksamhet. De trakter, dit denna verksamhet ej nådde, äro ej heller religiösa.“

Helt visst har min vän Joh. Pöhl skrivit sitt genmäle i en brådska, som ej givit honom tid till eftertanke. Först och främst: om han över huvud taget medgiver ett „religionsskifte“ vid kristendomens seger i de nordiska länderna, hur kan då „religionsslivet börja med missionärerna Thorén och Österblom“? Detta är obegripligt. Lika obegripligt är, att „de trakter, dit dessas verksamhet ej nådde, ej äro religiösa“.

Kanske ligger orsaken till den oklarhet, som vidlådor Hr. P: s utsagor, åtminstone delvis i en dunkel uppfattning av vad orden religion och religiös innebära. Ordet „religio“ betyder lyftning, själens lyftning till Gud. Om vi alltså översätta uttrycket „religiöst liv“ med tros liv, så är det nog ett djärvt påstående av Hr. Pöhl

att vilja förlägga dettas begyn- nelse i våra samhällen till 1880- talet. Levde vi och våra förfäder sålunda förut i den blinda guds- förnekelsens mörker? Och äro de ibland oss, som ej stått under inflytelser från Österblom och Tho- rén hedningar? Och vad skall man kalla det varma troslov, jag funnit mångenstädes på Rågöarna, Runö, i Korkis och Vichterpal, där någon sådan "rörelse", som Hr. P. tydligen åsyftar, ej gått fram? Är icke detta religiöst liv?

Det är sålunda tydligen på det viset, att Hr. P. sätter likhetstek- ken mellan "religionsliv" och väc- kelsekristendom. Men om så är, uttalar han över varje annat slag av kristendom en dom, vars hård- het söker sin like. Och även i det fall, att Hr. P. gör sig skyl- dig till detta misstag, har han förbisett en sak: redan under 1700- talet, hundrafemtio år innan de nämnda missionärerna kommo hit, förspordes väckelsekristendom även i de svenska bygderna. En sådan sprang nämligen fram ur de herrnhutiska brödrakretsarnas verksamhet.

Jag behöver väl knappast säga, att jag med dessa påpekande, ej på något sätt underskattar vare sig väckelsekristendom i allmän- het eller de nämnda missionärer- nas verksamhet i synnerhet. Jag har endast velat varna för en o- klarhet i uttrycken, som min vän Joh. Pöhl efter denna gensaga helt visst är den förste att beklaga.

Reval den 3. sept. 1928.

Erik Petzäll.

På Norge-färd.

Då jag efter beivrande av Riks- föreningens jubileumsfest i Gö- teborg i sällskap med svenske pastorn i Oslo, A. Wee be, i tidig morgonstund åkte in över norskt land, glädde jag mig åt att få uppliva angenäma minnen från tidigare resor till detta underbart vackra land. Senast var det år 1923, som min hustru och jag gjorde en färd med den stor- slagna Bergens-banan över-Ost- och Västlandet, klättrade i snö- höljda fjäll i juli månad utmed västkusten, besökte det berömda M o l d e och det historiska A a l e- s u n d, voro med om en över- svämning i R a m s f j o r d e n, då bilarna tillfölje meterdjupt vatten å vägen måste lämna oss och ett 60- tal andra turister mitt i natten,

24 km. från närmaste järnvägssta- tion och vi hade att utmed fjäll- sluttningarna till fots söka oss fram en 7 kms sträcka innan vi åter nådde torr väg. Så reste vi genom den natursköna Gud- brandsdalen, besökte Karl XII:s dödsplats i F r e d i k s h a l d, åk- te utför älvar och slussar osv.

Nu skulle jag till H ö n e f o s s i det gamla Ringerike, Norges äldsta kulturbygd. Jag hade turen att få åka 6-milavägen dit från Oslo i privatbil och därvid komma tvärs igenom Norges vackra hu- vudstad, så att jag fick se kungl- slottet m. m. Vägen går sedan ömsom utmed branta stup, med den blå fjorden eller viken där långt nedanför vid ena sidan och bergshöjderna vid motsatta sidan. Så klättrar vägen uppför berget, rusar åter ned i dalen, hisnande brant! Nu söker sig vägen runt en klippudde, vänder åter i nästan samma riktning samt slingrar sig på nytt uppför och nedför höj- der, tills den hittar en bro över fjorden och — så äro vi snart framme.

I Hönefoss äro 5000 män och kvinnor från norska bondehem samlade till landsmöte. Ett jätte- tält av järnvägspressningar är uppfört, där alla rymmas. Under trenne dagar pågingo här före- drag, diskussioner och festliga för- anstaltningar. Föreningen „Nor- ges Bondelag“ var anordnare. Jag skulle hålla föredrag den 25 juni. Märkvärdigt nog kände jag mig ej mera ängslig nu inför denna jätteförsamling än då jag för jämnt ett år sedan, midsommarhelgen 1927, talade till 1200 d a n s k a ungdomar vid en jylländsk folk- högskola. Det var verklig fest- stämning dessa dagar. Var viss om, att de norska bönderna och bon- dekvinorna voro stolta över sitt yrke. Höjdpunkten nåddes då vid en fest midsommardagen (-S:t Hansdagen i Norge och Dammark) en son till Björnstjerne Björnsson, Erling Björnsson, som själv är jordbrukare, höll att stor- slaget föredag om jordens och jord- brukarykets storhet.

Flera utfärder i bygden voro anordnade, bl.a. till en lantbruks- skola, B u s k e r u d. Här var allt i bästa skick. På 60 hektar jord hade man här 60 mjölkkor. Men så fick ej heller ett enda halmstrå användas till strö. Allt skulle fodras upp. — Midsommar- natten var jag med om en minnes-

värd utflykt till en herrgård, J ä r n- a a k e r. Vi hunno ej fram med bilarna förrän kl. 1 på natten och återvände, efter en något sen supé, i morgongryningen. Det var någ- ra stortingsmän med fruar, ordf., statsrådet Mellbue samt finske ministern i Oslo, Dr. Elfving, som voro inbjudna till denna „mid- sommarvaka“, och som svensk gäst måste jag ju vara med över- allt. Det var ett övermått av välvilja och gästfrihet, som, jämte honorar och reseersättning, gavs mig som lön för ett litet före- drag.

Norrmännen äro vakna, friska och hurtiga människor, som man alltid måste tycka om. De sjun- ga med övertygelse sin nationäl- sång „Ja vi elsker dette landet.“ liksom sin bondesång:

„Al kultur er dyrken*
— först og sist av jord;
Der er moderstyrken,
först bak pløgen gror
samfundslivet frem,
bygd og by og hjem.
Förste bonden var
hela landets far . . .“

*dyrken = odling

E. Adalberth.

Riksdaldsten på besök hos konung Gustav V.

Riksdaldsten Tönnison anlände tisdagen den 4 sept. ombord å jagaren „Lennuk“ åtföljd av ja- garen Vambola till Stockholm.

Riksdaldsten åtföljdes på sin resa av utrikesministern Rebane, avdelningschefen i utrikesdeparte- mentet dr. Leppik, chefen för departementets politiska byrå Ki- rotar, chefen för sjötstridskrafter- na konteramiral Salza, chefen för militärläroverken general Jonson, riksdaldstens adjutant, major Nor- mak.

Riksdaldstens fartyg ankrade på strömmen kl. 11. f. m. Av den svenska uppvaktingen mötte gene- ralmajoren de Champs statsche- fens fartyg ute på Trälhavet.

Konungen, kronprinsen och her- tigen av Södermanland samt ut- rikesministern, chefen för konun- gens stab, svenske ministern i Est- land samt konungens och prin- sarnas uppvaktingar ävensom öv- riga hos riksdaldsten anställda upp- vaktande, nämligen överstekam- marjunkaren von Eckermann och konungens adjutant major Claus, begåvo sig ombord på kungsslu- pen Vasaorden ut på strömmen

och gingo ombord på riksäldstens fartyg.

Vid landstigningsplatsen vid Logårdstrappan paraderade ett heder kompani med fanor och musik. Där mötte statsministern, försvarsministern överståhållaren, överkommendanten, chefen för flottans station i Stokholm, Stokholms stadsfullmäktiges ordförande även som andra uppvaktande.

Trupper ur Stokholms garnison bildade häck längs vägen över Slottsbacken, genom södra slottsvalvet och över borggården. Sedan en del presentationer ägt rum, skedde avfärden i kortege till kungliga slottet. Konungen och riksäldsten Tönisson åkte därvid i en fyrspänd vagn med förridare och företrädde av en skvadron ur Livregementet till häst. Å ömse sidor om vagnen redo förste hovstallmästaren och konungens vakt-havande ryttmästare. Efter vagnen följde en skvadron ur ovan-nämnda regemente.

Konungen och riksäldsten samt deras kungliga högheter intogo lunch å slottet. På tisdagsaftonen gävo konungen och drottningen i Carl XI:s galleri å kungliga slottet galamiddag för riksäldsten.

Onsdag den 5 d:s avlade konungen och riksäldsten besök å Stokholms stadshus. Riksäldsten avreste från Stokholm onsdag afton och anlände till Reval på torsdagen, varvid mottagningen vid landstigningen försiggick enligt i garnisonsreglementet föreskriven ordning. — *hl.*

Rikssvenska seminarister på studiefärd till Åland.

Till Mariehamn anlände lördagen den 1 sept. ett 50-tal seminaristen från Uppsala. Färdledare var lektor Matts Essén, som tidigare flera gånger besökt Åland. Ålandsfärden företogs i studieflytt med Kökar som närmaste mål. Resan ut till Kökar gick via Degerby. För Kökarvistelsen voro två dagar anslagna och ordnades där et samkväm. Måndagen den 3 dennes skedde återfärden med Finnström som första och Geta som andra mål. Finnströms kyrka besågs och å Ålands folkhögskola gjordes ett besök. Tisdag afton anordnades samkväm å Furulund i Geta.

Reval.

Den engelska u-båtens besättning.

Den 30 aug anlände hit den engelska kryssaren "Champion" för att övertaga liken av den år 1919 sv ryssarna i Koporje viken sänkta u-båten L 55.

Den 31 aug anlände engelska fraktfartyget Truro, medförande liken, inalles 39. Under sedvanliga ceremonier överfördes liken till kryssaren Champion. Närvarande voro bl. a utrikesministern, general Roska, engelska sändebudet Addison och engelska militärattachen, major Cox. Talrika kransar nedlades på kistorna bl. a. av regeringen o. försvarsministeriet.

Birkas.

Den 9:de vinterkursen börjar den 15 oktoober kl. 11 f. m. På grund av det stora antalet anmälningar, som gör att måhända ej alla kunna intagas, har blanketter utstånts, till muntligt anmälda elever för ifyllning. Sedan dessa blanketter återsänts, lämnas före 15 september meddelande till de elever, som antagits.

En tryckt årsskrift om skolan jämte elevförteckning för gångna kurser kan erhållas å folkhögskolan, pris 25 cent.

E. Adalberth.

Vita Stjärnlinjen bygger världens största fartyg.

Vita Stjärnlinjen meddelar att dess nya atlantångare, som nu bygges i Belfast, skall mäta 60,000 ton. Den blir sålunda världens största fartyg samt överstiger Majestic med 4,000 ton och Leviathan med 6,000 ton. Detta meddelande kan betraktas som en utmaning till Cunardlinjen, som enligt rykten, vid de engelska varven placerat en order på en ny jätteångare.

Cunardlinjen dementerar emellertid uppgiften om att en ny ångare redan beställts för dess räkning, men medger, att ett nytt fartyg varit påtänkt. Anbud från olika varv ha redan tagits under övervägande, men intet beslut har tills vidare fattats.

Kölen på Vita stjärnlinjens nya ångare sträcker för tillfället på Harland and Wolffs varv i Belfast. Byggnadstiden har beräknats till tre år och kostnaderna ha kalkylerats till 6 milj. pund.

Den kommer att insättas på linjen Southampton—New York.

Brittiska luftposttrafiken utvecklas hastigt.

Generalpostmästaren lämnar några sifferuppgifter om utvecklingen av den brittiska luftposttrafiken ur vilka det framgår, att postpakettrafiken till Tyskland under det kvartal som utgick med juni månad, omfattade 14,000 skålpund mot blott 9,000 under motsvarande tid i fjol, samt posttrafiken till Paris över 6,000 skålpund mot 5,000 i fjol. Brevposten till Frankrike och Tyskland uppvisar en stegring på resp. 80 och 50 procent. Över 4,600 skålpund brevpost har befordrats på linjen Kairo—Basra mot omkring 3,000 skålpund i fjol. Under denna sommarsäsong ha flere nya flyglinjer öppnats, av vilka de viktigaste äro trafiken på Persien i direkt förbindelse med lufttrafiken London—Moskva samt linjer i Peru för brev och paketbefordran. Flygpakettrafik har även öppnats på Norge, Sverige och Danmark samt till Österrike, Tjeckoslovakien och Ungern.

Nyupptäckt magnetiskt fält i Bottenhavet?

Lotskaptenen i Gävle rapporterar till svenska lotsstyrelsen, att befälhavaren på bärgningsångaren Poseidon meddelat honom, att ångaren på färd i Bottenhavet passerat ett magnetiskt fält på 63 gr. 59 min. 8 sek. nordlig höjd och 20 gr. 15 min. 3 sek. ostlig bredd. Kompassen hade vid tillfället missvisat 11 gr.

Enligt vad H. B. från sakkunnigt håll erfarit, torde det ej vara alldeles givet, att ångaren verkligen passerat ett magnetiskt fält, då andra orsaker till kompassens missvisning kunna tänkas. Der är dock ej uteslutet, att fartyget råkat in i ett störningsområde, då åtskilliga okända sådana med säkerhet finnas.

Från statens forststyrelse meddelas, att då, på grund av det svala vädret, hasselnötterna icke i tid hunnit mogna, är plockning av sådana i staten tillhörig skog till den 15 oktober förbjuden.

Brott mot förbudet beivras enligt strafflagens 145 paragraf.

Kellog-pakten.

Estlands sändebud i Riga, Virgo har till Amerikanska sändebudet överlämnat en not, vari Estlands regering förklarar sig villig att ansluta sig Kelloggs pakt som redan undertecknats av ett 40-tal stater.

Åter en tågplundring i Mexico.

Militärbevakningen på ett passagerartåg har i staten Morelos nedskjutits med undantag av en man och passagerarna utplundrats av banditer. Passagerarna ställdes upp i rad och berövades alla värdesaker, men ingen av dem miss-handlades. Härpå antände banditerna tåget. —

Möss som stjäla pengar.

Hos handl. Oscar Karlsson i Bullaren i Sverige har man, berättar en allvarlig meddelare, de senaste dagarna märkt att det kommit bort pengar ur kassan. Man visste inte vad man skulle tro, men till sist blev det ljus i saken. Av en tillfällighet upptäckte man nämligen, att en liten mus hade sitt bo under en kritfjädning i butiken, och i boet fann man de saknade pengarna, 60 kr. i sedlar och 6 kr. i växelmünt. Det var alldeles tydligt, att den lilla kloka musen hade dragit dit pengarna och gömt dem troligen med tanke på sin framtid.

Meddelaren försäkrar att historien inte är „någon rötmånadsan-

ka, utan en sann verklighet“. Den fötsäkran är naturligtvis alldeles onödig.

St. Mikaelssamlingen.

14. sönd. eft. Tref.

Högmässa med nattvardsgång kl. 10, 30 f. m. på Nargö. Kl 2 e. m. Ungdomsmöte.

Lysn, till äktenskap. Ingeniören Theodor Panusz och änkefru Maria Eline Schwarz, född Kremm.

SVENSK FLICKA

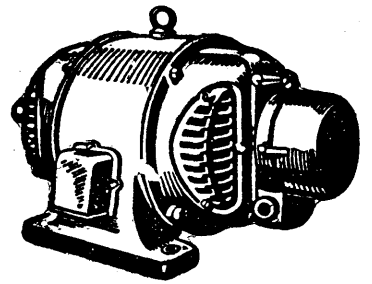
helst elev från Birkas' som är kunnig i matlagning samt annars sparsam och ordentlig, får plats som tjänarinna hos två lärare i Wichterpal.

Närm. med lär. A. Samberg' därstädes.

Lärarmöte

Alla estlandssvenska läsare inbjundas till årsmöte i Hapsal, hotellet Petersburg, söndagen den 16. september kl. 11 f. m.

Styrelsen.

ASEA-MOTORER

TRANSFORMATORER OCH APPARATER FÖRSÄLJAS

av
El. Büro LINKE & MARTINSON
Kings tån. 10, Reval.

HANSA

STOCKHOLM

Eget kapital

Kr. 6.000.000

FÖRSÄKRINGSRÖRELSE

Avdelningskontor i REVAL:

S. Karja tån. 9.

Första inhemska Försäkrings-Aktiebolaget EESTI LLOID

Reval, Långgatan (Pikk) 11. Tel. 6-24 & 17-03

LIVFÖRSÄKRING

BRANDFÖRSÄKRING

TRANSPORTFÖRSÄKRING

OLYCKSFALLFÖRSÄKRING

De av bolaget hittills utbetalade skadesummorna belöpa sig till över

☞ över hundra millioner cent. ☞

Ett bevis på till vilken oskattbar nytta försäkring är, därför

☞ Försäkra Edert liv och Eder
egendom medan tid är! ☞

MÉRIT

SVENSK TILLVERKNING
PRISBILLIG, DRIFTSÄKER

BÅT MOTOR

med fotogendrift

Levereras med blåsamps-
eller magnettändning

AKTIEBOLAGET

FREDR. WAGNER

STOCKHOLM

VASAG. 48.